ДЕРЖЛІСАГЕНТСТВО
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор філії «Карпатський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»
(посада керівника філії)

_____ Ігор ЧЕБАН
(підпис) (власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

«29» _____ 2026 р.

ПЛАН ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА (ПЛАН ЛІСОУПРАВЛІННЯ)

Осмолодського надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»
на 2026 рік

Перегінське - 2026

ЗМІСТ

1. Загальна інформація про Надлісництво ……..……..3
1.1 Організаційна структура та площа…….……..…3
1.2 Розподіл кварталів лісництв Осмолодського надлісництва по ТГ.....4
1.3. Право власності та користування…….……6
1.4. Зобов'язання щодо FSC……..……...6
1.5. Опис території Осмолодського надлісництва……..……...7
2. Цілі ведення господарства ……...……..……..8
2.1. Стратегічні цілі……..……8
2.2. Оперативні плани……..……9
2.3. Шляхи досягнення……...…..9
2.4. Залученість у місцеву економік.....……...…..11
3. Характеристика лісових ресурсів ……..……..…12
3.1 Поділ лісів на категорії……..12
3.1.1 Осмолодський лісгосп …….…..12
3.1.2 Солотвинський лісгосп……...……...……13
3.2. Поділ лісових земельних ділянок в межах категорій лісів…….....14
3.3 Розподіл загальних запасів деревостанів за панівними
породами та групами віку……14
3.4. Особливості ландшафту…….……..15
3.5. Економічні аспекти…….……..17
3.6. Диверсифікація діяльності…….……..18
4. Екологічні цінності ……..…….…….……..18
4.1. Виявлення та картування……...……..18
4.2. Режим охорони…….……20
5. Природоохоронні заходи … ……..……...…….20
5.1. Збереження біорізноманіття……..……..20
5.2. Охорона раритетних видів……...……...…21
5.3. Водоохоронні зони……...……...…26
5.4. Ґрунтозахисні заходи……...……...…26
5.5. Оцінка впливу на довкілля (ОВД)……...……...…27
6. План господарських заходів (попередні) ……..……28
6.1. Розрахункова лісосіка головного користування……...……...…28
6.2. План рубок формування і оздоровлення лісів……..……..28
6.3. Лісовідновлення та лісорозведення…….……....29
6.4. Охорона лісів від пожеж……..……30
6.5. Захист лісу від шкідників та хвороб……..……..…31
6.6. Господарська діяльність надлісництва на забруднених
радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості……...…31
6.7. Дотримання принципу не виснажливості……...……32
7. Моніторинг лісів …….…….……..……...……..32
7.1. Методика моніторингу……...…..32
7.2. Періодичність……...……36
7.3. Показники……...……...36
7.4. Документування результатів, у тому числі картування……...……37
8. Соціальні аспекти ……..……...……...…...……38
8.1. Права працівників, гігієна та безпека праці, гендерна
рівність, як це визначено в принципі 2……...……...……38
8.2. Охорона праці……...…38
8.3. Взаємодія з громадами……...…….....39
8.4. Вирішення конфліктів……...…….....42

Результати оцінювання

План заходів по веденню лісового господарства або лісоуправління передбачає висвітлення довгострокових цілей ведення лісового господарства, основна із яких – підвищення ефективності виробництва або диверсифікація, впровадження якої зумовлено такими чинниками, як труднощами становлення нових економічних відносин та недосконалістю законодавчих актів у державі, необхідністю подолання суперечностей між екологічними, економічними і соціальними цілями, необхідністю забезпечення сталого розвитку лісового господарства шляхом підвищення ефективності управління, багатоцільового використання лісових ресурсів, корисних властивостей лісу та інше.

Стратегічне планування проводиться під час складання 10-річних планів організації та розвитку лісового господарства лісовпорядною організацією ВО «Укрдержліспроект», а оперативне планування відбувається в рамках підготовки щорічних планів діяльності на основі 10-річного плану. Під час планування здійснюється: визначення та затвердження щорічної розрахункової лісосіки (максимально можливого обсягу заготівлі деревини в порядку рубок головного користування відповідно до принципів безперервного і постійного лісокористування).

Розділ 1.Загальна інформація про Осмолодське надлісництво

Осмолодське надлісництво розташоване в західній частині Івано-Франківської області на території Калуського, Франківського та Надвірнянського адміністративних районів. *Поштова адреса: вул. Сагайдачного, 142; смт. Перегінське, Калуський район, Івано-Франківська обл.;77662,*
електронна адреса: osmolodske.lg@e-forest.gov.ua

1.1 Організаційна структура та площа

Найменування лісництв,	Адміністративні райони	Площа, га
Ангелівське	Калуський (колишній Рожнятівський)	4697
Бистрицьке	Калуський (колишній Рожнятівський)	4988
Гриньківське	Калуський (колишній Рожнятівський)	5271
Дарівське	Калуський (колишній Рожнятівський)	5291
Довго-Полянське	Калуський (колишній Рожнятівський)	4630
Краснянське	Калуський (колишній Рожнятівський)	6476
Осмолодське	Калуський (колишній Рожнятівський)	4540
Перегінське	Калуський (колишній Рожнятівський)	3419
Сливківське	Калуський (колишній Рожнятівський)	5039

Різарнянське	Калуський (колишній Рожнятівський)	4428
Менчільське	Калуський (колишній Рожнятівський) Калуський (колишній Долинський)	3417 805
Мшанське	Калуський (колишній Рожнятівський) Калуський (колишній Долинський)	4309 1457
Піскавське	Калуський (колишній Рожнятівський) Калуський (колишній Долинський)	2235 3355
Богородчанське	Надвірнянський Франківський	431 4120
Гутянське	Франківський	4213
Манявське	Франківський	4572
Росільнянське	Франківський	3631
Яблунське	Франківський	3835
Всього по надлісництву		85191

1.2 Розподіл кварталів лісництв.

Осмолодського надлісництва по ТГ

№ п/п	Назва лісництва	Назва територіальних громад	Перелік кварталів	Площа, га
Калуський район				
1.	Краснянське	Перегінська селищна	4-8,10,11,13-16,29,37-64	4145,5
		Рожнятівська селищна	9,12,17-28,30-36,65,66	2189,0
		Новицька сільська	1-3	173,5
	Разом:			***6508,0***
2.	Сливківське	Перегінська селищна	1-47	**5039,0**
3.	Гриньківське	Перегінська селищна	1-47	**5271,0**
4.	Ангелівське	Спаська сільська	1-3,5,6	526,0
		Перегінська селищна	4,7-46	4171,0
	Разом:			***4697,0***
5.	Осмолодське	Перегінська селищна	1-38	***4540,0***
6.	Мшанське	Перегінська селищна	1-9,14-17,21-25,27-37	4309,0
		Вигодська селищна	10-13,18-20,26	1457,0
	Разом:			***5766,0***
7.	Менчільське	Перегінська селищна	2-13,18-26	3417,0
		Вигодська селищна	1,14-17	805,0
	Разом:			***4222,0***
8.	Різарнянське	Перегінська селищна	1-33	***4428,0***
9.	Бистрицьке	Перегінська селищна	1-41	**4988,0**
10.	Піскавське	Перегінська селищна	8,15-16,22-24,30-32, 37-39,41-46	2235,0
		Вигодська селищна	1-7,9-14,17-21,25-29, 33-36,40	3355,0

№ п/п	Назва лісництва	Назва територіальних громад	Перелік кварталів	Площа, га
	Разом:			***5590,0***
11.	Довго-Полянське	Перегінська селищна	1-38	***4630,0***
12.	Дарівське	Перегінська селищна	1-46	***5291,0***
13.	Перегінське	Спаська сільська	19-21,23,24,26	470,0
		Перегінська селищна	2-18,22,25,27-30	2829,0
		Дубівська сільська	1	120,0
	Разом:		3419,0	**3419,0**
Разом по району:				***64389,0***
В т.ч по ТГ				
		Спаська сільська		***996,0***
		Перегінська селищна		***55293,5***
		Дубівська сільська		***120,0***
		Вигодська селищна		***5617,0***
		Рожнятівська селищна		***2189,0***
		Новицька сільська		***173,5***
Надвірнянський район				
14.	Богородчанське	Надвірнянська міська	43-46	431,0
Івано-Франківський район				
14.	Богородчанське	Старобогородчанська сільська	1-4, 35-38	624,0
		Богородчанська селищна	5-11, 18, 25-34, 39-42	1745,0
		Дзвиняцька сільська	12-17, 19-24, 48-52	1683,0
		Солотвинська селищна	47	68,0
	Разом по району:			4120,0
Разом по лісництву:				**4551,0**
15.	Росільнянське	Богородчанська селищна	1-27	1902,0
		Дзвиняцька сільська	28-44, 47, 52	1645,0
		Солотвинська селищна	48	84,0
	Разом:			**3631,0**
16.	Манявське	Солотвинська селищна	1-56	**4572,0**
17.	Яблунське	Дзвиняцька селищна	1-3	306,0
		Солотвинська селищна	4-52	3529,0
	Разом:			**3835,0**
18.	Гутянське	Солотвинська селищна	1-59	**4213,0**
Разом по району:				**20371,0**
	В т.ч по ТГ			
		Старобогородчанська сільська громада	624,0	624,0
		Богородчанська селищна		3647,0
		Дзвиняцька сільська		3634,0
		Солотвинська селищна		12466,0
Всього по філії:				**85191,0**

Лісове господарство в економіці району розташування займає провідне місце. Основними напрямками розвитку лісового господарства є створення робочих місць для місцевого населення відповідно до кваліфікації, забезпечення району якісною деревиною, створення безпечних та комфортних умов для відвідувачів лісових масивів, сприяння у виконанні планів різних сфер економіки.

Господарська діяльність надлісництва спрямована на виконання переважно

екологічних функцій, в зв'язку з цим мають обмежене експлуатаційне використання лісів з метою заготівлі деревини. Ліси Осмолодського надлісництва – це головне природне багатство краю, займають одне з найважливіших місць у народному господарстві, відіграють водозахисні та кліматорегулюючі функції, мають міжнародне значення в розвитку рекреації і туризму.

Під час ведення лісового господарства лісівники дотримуються екологічного підходу у стратегії і тактиці на принципах наближеного до природи лісівництва, що забезпечує раціональне використання, відтворення та охорону лісів.

Особливим призначенням лісів є рекреаційна і лікувально-оздоровча функції. Чудові гірські краєвиди з безліччю гірських потічків, різноманіттям флори та фауни чисте повітря і вода, наявність чисельних мінеральних джерел та зручне їх географічне розташування приваблюють туристів з усіх куточків світу.

Система управління лісами базується на засадах екологічної безпеки та з урахуванням вимог, які висуваються міжнародними природоохоронними конвенціями.

Базовим законом України про ліси і систему управління в них є Лісовий кодекс України. Правові аспекти лісогосподарського виробництва та використання і відтворення лісових ресурсів визначено Земельним кодексом України і регулюються Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища».

1.3. Право власності та користування

Лісовий фонд Осмолодського надлісництва перебуває в державній власності, оформлено в тому числі право постійного користування в Держаному реєстрі речових прав на нерухоме майно правовстановчих документів на земельні ділянки 85171,3231 га – 309 шт

1.4. Зобов'язання щодо FSC

Осмолодське надлісництво бере на себе добровільне довготермінове зобов'язання щодо дотримання принципів і критеріїв FSC®

Відповідальним за процес лісової сертифікації по надлісництву призначається помічник начальника надлісництва Марущак Юрій Васильович та провідний інженер лісового господарства Годованець Василь Богданович

Осмолодське надлісництво підтверджує прихильність і дотримання вимог принципів і критеріїв FSC і зобов'язується:

1. Застосовувати на практиці принципи і критерії FSC зі сталого ведення лісового господарства.
2. Використовувати всі види лісових ресурсів на принципах сталого розвитку.
3. Вирішувати соціальні питання ведення лісового господарства, підтримувати соціальний і економічний розвиток місцевого населення.

4. Консультуватися у усіма зацікавленими сторонами з питань планування та ведення лісового господарства на принципах сталого розвитку.

5. Відстежувати стан довкілля і постійно вдосконалювати лісогосподарське виробництво, робити його екологічно безпечним.

6. Вживати профілактичних дій із пом'якшення негативних впливів лісогосподарського виробництва на навколишнє середовище.

7. Гарантувати, що всі лісові робітники, чия професійна діяльність суттєво впливає на навколишнє середовище, будуть відповідними чином навчені практичним діям з виконання цих зобов'язань.

Згідно лісорослинного районування територія лісгоспу відноситься до Карпатської гірської фізично-географічної країни, яка в свою чергу ділиться на дві області: Прикарпатську і Зовнішніх Карпат. Із кліматичних факторів, що негативно впливають на ріст і розвиток лісових насаджень , можна відзначити: низькі зимові температури, ранні осінні і пізні весняні заморозки, сильні вітри, що спричинюють інтенсивні вітровали.

1.5. Опис території Осмолодського надлісництва

Природно-кліматичні умови.

Клімат району розташування Осмолодського надлісництва – перехідний від помірно-теплого західно-європейського до континентального східно-європейського. Досить суттєві місцеві зміни в кліматичні умови вносять наявність і напрям хребтів і долин. Мінімальна висота над рівнем моря по надлісництву-380 м, а максимальна-1836м. Гірський рельєф місцевості обумовлює динаміку температур, розподіл кількості атмосферних опадів, швидкість вітрів.

Із кліматичних факторів, що негативно впливають на ріст і розвиток лісових насаджень, можна відзначити:

- низькі зимові температури (до -36^{0}С), в результаті чого на стовбурах бука лісового з’являються морозобійні тріщини.
- ранні осінні та пізні весняні заморозки, які пошкоджують сходи та молоді пагони. Особливо це спостерігається в районах високогір’я, на південних схилах. Зливовий характер опадів і різке розтавання снігу приводить до утворення руйнівних паводків у річках, снігових лавин у високогір’ї та селевих потоків, зсувів та інших шкідливих явищ. В зимовий час спостерігаються сніголами, переважно у високоповнотних молодняках та середньовікових насадженнях.
- вертикальна зональність- зі збільшенням висоти над рівнем моря, зменшується тривалість вегетаційного періоду, що призводить до зменшення приросту насаджень (середня тривалість по надлісництву 170-215 днів)

Вся територія надлісництва не має рівня забрудненості, який би обмежував чи забороняв будь-яку діяльність та використання корисних властивостей лісу.

Розділ 2. Цілі ведення лісового господарства

2.1. Стратегічні цілі

Основні цілі і задачі ведення лісового господарства наступні:

- прозоре використання, лісових ресурсів у відповідності до їх цільового призначення;
- використання лісових ресурсів повинно базуватись на принципах невиснажливості та безперервності і проводитись в обсягах, які не перевищують щорічного приросту деревини;
- ефективне використання лісових ресурсів на ринкових засадах;
- удосконалення економічно-фінансового стану надлісництва;
- забезпечення прибутковості ведення лісового господарства;
- нарощування ресурсного і екологічного потенціалу лісу;
- розроблення системи заходів щодо розширеного відтворення лісових ресурсів з орієнтацією на багатоцільове використання лісів;
- вирішення лісівничо-екологічних проблем в зоні діяльності надлісництва;
- оптимізація структури надлісництва, збільшення лісистості території до науково обґрунтованого оптимального рівня;
- розробка та проведення комплексу заходів щодо охорони та захисту лісових ресурсів, які би унеможливили або сприяли зменшенню фактів незаконного вирубування деревини;
- розширення природно-заповідного фонду для збереження типових та унікальних природних комплексів та об’єктів рослинного і тваринного світу;
- здійснення системи заходів щодо сприяння розвитку підприємницької діяльності підприємницьких структур;
- впровадження сучасних організаційних форм господарювання, сприяння покращенню економічних показників діяльності надлісництва;
- зростання зайнятості, посилення соціальної захищеності та збільшення добробуту працівників надлісництва;
- сприяння вирішенню соціальних, екологічних і економічних проблем місцевих громад;
- забезпечення широкого висвітлення лісогосподарських заходів у засобах масової інформації, співпраця з науковими, екологічними та громадськими організаціями у формування лісової політики.

Рівень досягнення поставлених цілей і задач буде оцінюватись через кількісні результати. У даному випадку мова буде йти про очікувані економічні, соціальні та екологічні результати. Зрозуміло, що оцінка цих результатів не може претендувати на виняткову точність, але вона необхідна з погляду перспектив розвитку лісового господарства надлісництва.

2.2. Оперативні плани

Оперативні плани лісового господарства – це детальний документ, який визначає конкретні дії та заходи, необхідні для досягнення стратегічних цілей лісового господарства в певний період.

Виробничо-фінансовий план з лісового та мисливського господарства та охорони навколишнього середовища прийнятий у надлісництві погоджений виробничими і лісовими відділами з планами філії «Карпатського лісового офісу» ДП «Ліси України».

2.3. Шляхи досягнення

Основні цілі і задачі ведення лісового господарства наступні:

- прозоре використання, лісових ресурсів у відповідності до їх цільового призначення;
- використання лісових ресурсів повинно базуватись на принципах невиснажливості та безперервності і проводитись в обсягах, які не перевищують щорічного приросту деревини;
- ефективне використання лісових ресурсів на ринкових засадах;
- удосконалення економічно-фінансового стану надлісництва;
- забезпечення прибутковості ведення лісового господарства;
- нарощування ресурсного і екологічного потенціалу лісу;
- розроблення системи заходів щодо розширеного відтворення лісових ресурсів з орієнтацією на багатоцільове використання лісів;
- вирішення лісівничо-екологічних проблем в зоні діяльності надлісництва;
- оптимізація структури надлісництва, збільшення лісистості території до науково обґрунтованого оптимального рівня;
- розробка та проведення комплексу заходів щодо охорони та захисту лісових ресурсів, які би унеможливили або сприяли зменшенню фактів незаконного вирубування деревини;
- розширення природно-заповідного фонду для збереження типових та унікальних природних комплексів та об’єктів рослинного і тваринного світу;
- здійснення системи заходів щодо сприяння розвитку підприємницької діяльності підприємницьких структур;
- впровадження сучасних організаційних форм господарювання, сприяння покращенню економічних показників діяльності надлісництва;
- зростання зайнятості, посилення соціальної захищеності та збільшення добробуту працівників надлісництва;
- сприяння вирішенню соціальних, екологічних і економічних проблем місцевих громад;

- забезпечення широкого висвітлення лісогосподарських заходів у засобах масової інформації, співпраця з науковими, екологічними та громадськими організаціями у формування лісової політики.

Рівень досягнення поставлених цілей і задач буде оцінюватись через кількісно-якісні результати. У даному випадку мова буде йти про очікувані економічні, соціальні та екологічні результати. Зрозуміло, що оцінка цих результатів не може претендувати на виняткову точність, але вона необхідна з погляду перспектив розвитку лісового господарства надлісництва.

Оперативний план лісового господарства – це детальний документ, який визначає конкретні дії та заходи, необхідні для досягнення стратегічних цілей лісового господарства в певний період. Виробничо-фінансовий план з лісового та мисливського господарства та охорони навколишнього середовища прийнятий у надлісництві погоджений виробничими і лісовими відділами з планами філії «Карпатського лісового офісу» ДП «Ліси України».

Досягнення завдань, визначених в оперативних планах лісового господарства, потребує комплексного підходу та застосування різноманітних заходів.

Основні шляхи та способи включають в себе:

1. Планування та організація Розбиття загальних завдань на конкретні під завдання з визначенням відповідальних осіб та термінів виконання.

2. Складання плану виконання робіт, що дозволить контролювати процес і вчасно коригувати дії.

3. Ефективне використання людських, матеріальних та фінансових ресурсів для досягнення поставлення цілей.

4. Застосування сучасних технологій і обладнання для зменшення негативного впливу на лісові екосистеми.

5. Висадка саджанців лісових порід для відновлення зрубаних або пошкоджених лісів.

6. Проведення заходів з догляду за молодняками.

7. Підвищення рівня охорони лісів та посилення відповідальності за незаконні дії.

8. Регулярний контроль за станом лісових екосистем та ефективністю виконання заходів.

9. Аналіз отриманих результатів та внесення необхідних коректівів у плани.

10. Взаємодія з місцевими громадами, а саме залучення місцевих громад до участі у лісогосподарських заходах.

11. Використання сучасних наукових знань та технологій. Досягнення завдань, визначених в оперативних планах лісового господарства є складним і багатогранним процесом, який вимагає комплексного підходу та залучення різноманітних ресурсів. Відсутність державного фінансування в лісовій галузі є серйозною проблемою, яка потребує негайного вирішення.

12 Виробничо-господарська діяльність Осмолодського надлісництва включає лісозаготівлю, лісовідновлення та ведення мисливського господарства, надає послуги по перевезенню лісоматеріалів та рекреаційні послуги.

Основною лісозаготівельною продукцією є:

- круглі лісоматеріали (хвойних, листяних порід),
- дров'яна деревина промислового використання (хвойних, листяних порід),
- дров'яна деревина непромислового використання (хвойних, листяних порід) 3 групи.

Заготівля харчових продуктів лісу і лікарської сировини проводиться в основному місцевим населенням для власних потреб.

Осмолодське надлісництво співпрацює з місцевими територіальними громадами із залученням зацікавлених сторін (під час проведення базового лісовпорядкування) визначає перелік деревинних та недеревинних ресурсів і послуг екосистем, які можуть посилювати та диверсифікувати місцеву економіку. Ці дані використовується для формування виробничо-господарських планів, на основі якого складаються заяви (декларації) стосовно збереження та /або посилення послуг екосистем. Цей процес контролюється головними спеціалістами Осмолодського надлісництва.

Для економічного потенціалу Івано-Франківської області ліси мають надзвичайно важливе значення. Ліси використовують як ресурсний матеріал для розвитку різних галузей економіки, створюють придатні умови для життя людини. Лісові ресурси — це і деревина, і технічна сировина, і харчові та кормові ресурси. Важливого значення набувають ліси як засіб охорони навколишнього середовища. Завдяки захисним властивостям ліси сприяють поліпшенню водного режиму територій, підвищенню врожайності сільськогосподарських культур.

У сукупності з іншими природними ресурсами лісові ресурси являють собою складову частину продуктивних сил країни безпосередньо беруть участь в економічному розвитку, у забезпеченні соціальних потреб суспільства, виступають одночасно як засіб виробництва, предмет і продукт праці.

Переробкою деревини займаються ряд деревообробних підприємств Калуського та Богородчанського районів. Підприємства підтримують торгово-економічні зв'язки з багатьма країнами світу. На даний час державне асигнування відсутнє.

2.4. Залученість в місцеву економіку

Виробничо-господарська діяльність Осмолодського надлісництва включає лісозаготівлю, надає послуги по перевезенню лісоматеріалів лісовідновлення, ведення мисливського господарства, використання продуктів НДЛП, та рекреаційні послуги.

Основною лісозаготівельною продукцією на 2026 рік планується:

- круглі лісоматеріали (хвойних, листяних порід),

- дров'яна деревина промислового використання (хвойних, листяних порід),

- дров'яна деревина непромислового використання (хвойних, листяних порід) 3 групи.

Заготівля недеревної лісопродукції планується у вигляді грибів та ягід третіми зацікавленими сторонами згідно їхніх заявок.

Осмолодське надлісництво співпрацює з місцевими територіальними громадами із залученням зацікавлених сторін (під час проведення базового лісовпорядкування) визначає перелік деревинних та недеревинних ресурсів і послуг екосистем, які можуть посилювати та диверсифікувати місцеву економіку.

Розділ 3. Характеристика лісових ресурсів

Загальна площа лісового фонду надлісництва становить - 85191 гектарів, в тому числі вкриті лісовою рослинністю землі 74148,4 гектарів(87%), із яких 32750,2 (38,4%) штучно створені ліси (лісові культури).

Не вкриті лісовою рослинністю землі – 7691,9 га (11,9%), це в основному не зімкнуті лісові культури 1910,9 га (2,2%), лісові шляхи та просіки – 977,9 га (1,1%), зруби – 3660,2 (4,3%) і біогалявини – 577,5 (0,7%).

Таким чином загальна площа лісових земель в надлісництві становить 81840,3 гектарів (96%).

В основу організації процесу лісокористування закладений поділ лісів на категорії, в залежності від їх екологічного та народногосподарського значення, розташування та виконання ними функцій. Лісовим кодексом України визначено поділ лісів на категорії лісів.

3.1 Поділ лісів на категорії

3.1.1 Осмолодський лісгосп

Підкатегорії лісів	Площа	
	га	%
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення		
Заповідні лісові урочища	130,4	0,2
Пам'ятки природи	46,0	0,1
Заказники	3051,8	4,7
Ліси наукового призначення включаючи генетичні резервати	328,8	0,5
Разом по категорії лісу	**3557,0**	**5,5**
Рекреаційно-оздоровчі ліси		
Ліси у межах населених пунктів	28,7	-
Ліси 1 і 2 зон округів санітар. охорони лікувально-оздор. територ.	394,2	0,6
Лісопаркова частина лісів зелених зон	106,0	0,2

Лісогосподарська частина лісів зелених зон	973,0	1,5
Рекреаційно-оздоровчі ліси поза межами зелених зон	310,0	0,5
Разом по категорії лісу	**1811,9**	**2,8**
Захисні ліси		
Ліси протиерозійні	25391,3	39,5
Ліси уздовж річок, навколо озер, водоймищ та інші	4014,1	6,2
Разом по категорії лісу	**29373,4**	**45,7**
Експлуатаційні ліси		
Експлуатаційні ліси	**29614,7**	**46,0**
Всього по лісогосподарському підприємству	**64389,0**	**100,0**

3.1.2 Солотвинський лісгосп

Категорії лісів	Площа	
	га	%
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення		
Заповідні лісові урочища	507,0	2,4
Пам'ятки природи	3,1	-
Заказники	992,5	4,8
Ліси наукового призначення включаючи генетичні резервати	80,4	0,4
Разом по категорії лісу	**1583,0**	**7,6**
Рекреаційно-оздоровчі ліси		
Ліси 3 зони округів санітар. охорони лікувально-оздор. територ.і курортів	68,0	0,3
Лісопаркова частина лісів зелених зон	897,0	4,2
Лісогосподарська частина лісів зелених зон	1825,0	8,8
Разом по категорії лісу	**2790,0**	**13,3**
Захисні ліси		
Ліси протиерозійні	**687,5**	3,3
Лісові ділянки, які прилягають до смуг відведення залізниць та автомобільних доріг державного значення	5,0	-
Ліси уздовж річок, навколо озер, водоймищ та інші	351,0	1,7
Разом по категорії лісу	1043,5	**5,0**
Експлуатаційні ліси		
Експлуатаційні ліси	15385,5	74,1
Всього по лісогосподарському підприємству	**20802,0**	**100**

Існуючий поділ лісів на категорії проведено згідно Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок, затверджених постановою КМ України від 16.04.07р. № 733. Існуючий поділ площі на категорії

лісів відповідає господарському призначенню, природним та економічним умовам району розташування лісгоспу.

3.2 Розподіл в межах категорій лісів

Згідно матеріалів безперервного лісовпорядкування 2020 року, площа лісових земельних ділянок, в межах категорій лісів розподіляються наступним чином.

№ п.п.	Категорії лісів	Площа лісових ділянок		в т.ч. вкриті лісовою рослинністю землі	
		га	%	га	%
	Усього лісів:	81840,3	100	74148,4	100
	із них можливих для експлуатації	41262,4	50,4	41262,4	55,6
1	Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення, у тому числі:	4703,4	5,7	4526,2	6,1
	- розташовані в межах природо-заповідного фонду (заказники)	4294,8	5,2	4133,8	5,6
	-ліси наукового призначення (генетичний резерват)	408,6	0,5	392,4	0,5
2	Рекреаційно-оздоровчі ліси, у тому числі:	4442,1	5,4	4077,4	5,4
	-у межах населених пунктів,	28,7	0,04	27	0,04
	- поза межами лісів зелених зон	293,2	0,4	264,2	0,4
	Усього рекреаційно-оздоровчих лісів можливих для експлуатації	2455,2	3,0	2455,2	3,3
3	Захисні ліси, у тому числі:	28980,2	35,4	26218	35,4
	- уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інші	4023,5	4,9	3540,7	4,8
	Ліси протиерозійні	24829,5	30,3	22650,2	30,5
	Усього захисних лісів можливих для експлуатації	1645,6	2,6	1645,6	2,2
4	Експлуатаційні ліси	43714,6	53,4	13062,8	52,9
	Із них можливі для експлуатації	37161,6	45,4	37161,6	45,4

3.3 Розподіл загальних запасів деревостанів за панівними породами та групами віку

Порода	Усього	Розподіл загальних запасів деревостанів по групах віку, тис.м3			
		Молодняки	Середньовікові	Пристигаючі	Стиглі і перестійні
Разом:	20320,2	807,93	10007,18	4521,12	4974,06

В т.ч. Сосна	607,79	24,74	359,68	203,2	20,17
Модрина	7,95	0,06	2,0	0,97	4,92
Ялина	13641,26	403,54	6663,08	2595,66	3978,98
Дуб високостовбурний	383,68	19,82	336,38	26,74	0,74
Граб	9,65	0	3,92	3,75	3,06
Клен	12,39	0,49	8,2	3,62	0,08
Бук лісовий	3890,93	88,17	2058,85	1107,66	636,25
Осика	8,7	0,88	1,81	1,66	4,35
Вільха	68,68	0,12	9,52	13,78	45,26

Для оцінки стану лісових ресурсів використовують такі показники, як лісистість території та питомі запаси деревини на душу населення.

3.4 Особливості ландшафту

Клімат району розташування Осмолодського надлісництва – перехідний від помірно-теплого західноєвропейського до континентального східноєвропейського.

Досить суттєві місцеві зміни в кліматичні умови вносять наявність і напрям хребтів і долин. Мінімальна висота над рівнем моря по надлісництву- 410м, а максимальна-1836м. Гірський рельєф місцевості обумовлює динаміку температур, розподіл кількості атмосферних опадів, швидкість вітрів.

Кліматичні показники

Найменування показників	Одиниці вимірювання	Гірський район	Передгір'я
1. Температура повітря:			
-середньорічна	градус	4,5	7,1
-абсолютна максимальна	градус	38	31
-абсолютна мінімальна	градус	-36	-30
2. Кількість опадів на рік	мм	838	688
3. Тривалість вегетаційного періоду	днів	170	215
4. Останні заморозки весною	дата	10.05	28.04
5. Перші заморозки восени	дата	10.09	10.10
6. Середня дата замерзання річок	дата	1.12	1.12
7. Середня дата початку паводку	дата	10.04	1.04
8.Сніговий покрив:			
- потужність	см	45	16

- час появи	дата	20.09	1.10
- час сходження у лісі	дата	20.05	01.05
9. Глибина промерзання ґрунту	см	28	21
10. Напрям переважаючих вітрів по сезонах:			
- зима	румб	З; ПнЗх	З; ПнЗх
- весна	румб	З; ПнЗх	З; ПнЗх
- літо	румб	З; ПнЗх	З; ПнЗх
- осінь	румб	Зх; ПнЗх;	Зх; ПнЗх; ПдСх
11. Середня швидкість переважаючих вітрів по сезонах:			
- зима	м/с	2-4	2-4
- весна	м/с	2-4	2-3
- літо	м/с	2-3	2-3
- осінь	м/с	2-4	2-4
12. Відносна вологість повітря	%	74,5	74,5

За стрімкістю схили в гірській частині поділяються на (у % від загальної гірської площі):

- пологі (до 10 градусів) -13,7 %
- покаті (11-20 градусів) - 43,8 %
- стрімкі (21-30 градусів на південних і 21-35 градусів на північних схилах) - 38,9 %
- дуже стрімкі (понад 30 градусів на південних і понад 35 градусів на північних схилах). -3,6 %

Середня крутизна схилів різна і знаходиться в проміжку від 10^0 до 45^0. Найбільш стрімкі схили (35^0-45^0) зустрічаються у верхній частині хребтів.

По агрокліматичному районуванню івано-Франківської області основна частина надлісництва відноситься до гірського агрокліматичного району, тільки Краснянське, частини Сливківського, Перегінського, Богородчанського, Росільнянського та Манявського лісництв відносяться до передгір'я.

Згідно лісорослинного районування територія надлісництва відноситься до карпатської гірської фізично-географічної країни, яка в свою чергу ділиться на дві області: Прикарпатську і Зовнішніх Карпат.

Територія надлісництва, за винятком Краснянського, частин Сливківського, Перегінського, Богородчанського, Росільнянського та Манявського лісництв, які належать до Прикарпатської області, решта лісництв відносяться до геоморфологічної області Зовнішніх Карпат, району середньовисоких Скибових Горган з кам'яними глибокими поперечними долинами. Це найбільш піднятий

над рівнем моря гірський район, який простягається від Сколівських Карпат на північному заході, до Покутських Карпат на південному сході.

Найбільш високими вершинами Горган на території надлісництва є гори : Сивуля – 1836 м, Ігровище -1803 м, Грофа -1748 м, Попадя -1740 м, Угровище-1740 м, Погорілець -1710 м. Середня висота гірських лісництв знаходиться між позначкою1100- 1300 м. над рівнем моря. В напрямку на північ висота поступово зменшується і в районі Гриньківського лісництва в середньому вона становить 880 м.

Територія надлісництва, особливо в гірській частині, має густу гідрологічну мережу і являється площею водозбору таких рік як Лімниця, в яку в межах надлісництва впадає 5 річок довжиною 10 км і більше, Бистриця Солотвинська та Луква. Водний баланс їх може стрімко мінятися, як на протязі року так і в окремі місяці. Він залежить від швидкості розтавання снігів та інтенсивності атмосферних опадів.

Ерозійні процеси в тій чи іншій ступені проходять на всіх схилах, де є поверхневий або внутрішньо-ґрунтовий стік, потрапивших на їх поверхню атмосферних опадів.

Як правило, спостерігається площинний змив і внутрішньо-ґрунтова водяна ерозія слабкої інтенсивності. Явища ерозії пов’язані в першу чергу з крутизною та експозицією схилів, тому на території надлісництва ці процеси проходять з різною інтенсивністю.

3.5. Економічні аспекти

Для економічного потенціалу Івано-Франківської області ліси мають надзвичайно важливе значення. Ліси використовують як ресурсний матеріал для розвитку різних галузей економіки, створюють придатні умови для життя людини. Лісові ресурси — це і деревина, і технічна сировина, і харчові та кормові ресурси. Важливого значення набувають ліси, як засіб охорони навколишнього середовища. Завдяки захисним властивостям ліси сприяють поліпшенню водного режиму територій, підвищенню врожайності сільськогосподарських культур.

Район розташування надлісництва відноситься до числа сільськогосподарських районів області. Поряд з сільським господарством в районі розвинені лісозаготівля і деревообробка. Одним з найбільших підприємств, які займаються переробкою деревини, є ТОВ «Кроно-Україна».

Випас худоби в лісовому фонді проводиться на пасовищах і в експлуатаційних лісах місцевим населенням, де це не завдає шкоди веденню лісового господарства.

З побічних лісових користувань важливе місце займає збір грибів, ягід, лікарської сировини, заготівля дикорослих плодів.

Осмолодське надлісництво має визначені продукти і вигоди, які продукуються і є доступними для виробництва іншим. (Перед початком кварталу заповнюється біржовий інформаційний бюлетень для аукціону, де є перелік

запропонованої продукції.) Також є перелік зацікавлених сторін, які отримують вигоду від господарювання надлісництва - послуги перевезення, заготівлі тощо.

Розрахункова лісосіка - щорічна, науково обґрунтована норма заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, яка обраховується та затверджується для кожного власника, постійного користувача лісами по категоріях лісів в розрізі порід, виходячи з принципів безперервності використання лісових ресурсів.

Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 591 від 23.12.2010 року затверджена лісосіка в обсязі 111,370 тис.м3 ліквіду.

Розрахункова лісосіка головного користування

Усього	У тому числі за господарствами								
	Хвойне				Твердолистяне		М'яколистяне		
	Разом	Сосна	Ялина	Ялиця	Разом	Бук	Разом	Береза	Осика
111370	87530	990	79580	6960	21530	21530	2310	1980	330

Осмолодське надлісництво виписує лісові квитки на заготівлю ягід та грибів зацікавленими сторонами після погоджень обласною радою лімітів.

3.6. Диверсифікація діяльності

При плануванні діяльності надлісництва, спрямованої на розширення джерел прибутків, економічного сталого розвитку, планується на 2026 рік диверсифікація діяльності у розрізі заготівлі інших лісотвірних порід. Враховуючи специфіку регіону основними лісотвірними породами надлісництва становлять: ялина, ялиця, бук.

Для збільшення прибутку планується розширення асортименту порід (дуба, сосни, граба, берези, осики) забезпечуючи таким чином, задовільний санітарний стан насаджень.

Планування рекреаційної і туристичної діяльності, зокрема удосконалення дійсних рекреаційних місць відпочинку (рекреаційних пунктів) для зменшення антропогенного навантаження та сповільнення дигресії автохтонних насаджень.

4.Екологічні цінності

4.1. Виявлення та картування

Лісові ділянки перспективні щодо виявлення і збереження видів флори та рослинних угруповань необхідно попередньо визначати шляхом аналізу великомасштабних карт, планів лісонасаджень та опитування місцевих краєзнавців, вчителів, працівників лісового господарства. На основі аналізу цих даних на території лісових кварталів необхідно закласти рекогносцирувальні маршрути довжиною 3-5 км, які слід прокладати вздовж лінійних елементів ландшафту: квартальних просік, лісових доріг, стежок, узлісь з радіальним обстеженням навколишніх ділянок.

Під час моніторингових обстежень слід застосовувати такі методики досліджень: маршрутні і точкові обліки видів флори та рослинних угруповань; облік їх чисельності на основі щорічних матеріалів по зміні стану лісового фонду, зібраних державною лісовпорядною організацією, матеріалами польових обстежень збір інформації про факти реєстрацій рідкісних видів рослин на території господарства від працівників лісової охорони.

Для проведення окремих етапів моніторингових досліджень слід залучати спеціалістів-ботаніків науково-дослідних установ, ВУЗів, представників громадських організацій.

Для ефективного виявлення рідкісних представників видів груп флори необхідно проводити обстеження ділянок у різні сезони року під час вегетаційного періоду.

Особливу увагу під час проведення моніторингових ботанічних досліджень слід приділяти ключовим місцям концентрації рідкісних видів флори та рослинних угруповань, такі місця можуть ставати осередками збереження біорізноманіття з певною циклічністю, пов'язаною як з природними сезонними циклами, так і з життєвими циклами видів флори (за: Посібник «Особливо цінні для збереження ліси: визначення та господарювання. Практичний посібник для України»).

На території Осмолодського надлісництва виділені і охороняються особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗ), загальна площа яких складає 15093,17 га, на яких щорічно проводиться моніторинг стану. Площі ділянок ОЦЗ в розрізі особливих цінностей для збереження приведено нижче:

ОЦЗ 1 – Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях – 8952,21 га.

ОЦЗ 3 – Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми – 397,6 га.

ОЦЗ 4 – Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів – 5730,1 га.

ОЦЗ 6 – Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної/священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів – 13,26 га.

Окрім ОЦЗ і репрезентативних ділянок екосистем, підприємство в процесі планування, відводу та таксації лісосік виділяє наступні ключові об'єкти (окремі дерева і групи дерев, які представляють цінність для збереження біорізноманіття)

згідно постанови 499 від 12 травня 2023 року, а саме
ключові об’єкти:
1. Дерева і групи дерев важливі для фауни.
2. Вікові дерева бука лісового, клена-явора, ялини європейської та інших.
3. Дерева, які рідко зустрічаються в насадженні, або мають кормову цінність для фауни.

4.2. Режим охорони

При плануванні та діяльності Осмолодське надлісництво враховує режим охорони дикої флори та фауни всіх природних середовищ існування (рідкісних і тих що перебувають під загрозою видів) враховуючи найбільш доступну інформацію про це, а саме: Червона книга України, Бернська Конвенція, Резолюція № 4 та № 6, Боннська Конвенція, Зелена книга України.

Розділ 5 «Природоохоронні заходи»

5.1. Збереження біорізноманіття

Основними господарськими заходами, що заплановані в ОЦЗ є:

- Рубки догляду.
- Вибіркові санітарні рубки.
- Протипожежні заходи.
- Сприяння природному поновленню.

Особливостями проведення лісогосподарських заходів в ОЦЗ є:

- Під час проведення рубок догляду зберігається природне поновлення цінних видів, особливо коли йому загрожує небезпека витіснення іншими видами.
- Методи та способи проведення рубок догляду мають забезпечувати мінімальне порушення лісового середовища й дерев, що залишаються, тому інтенсивність рубок догляду за лісом знижено від нормативних показників на 35-50 %.

План виявлення і взяття під охорону особливих цінностей для збереження

№ з/п	Назва заходу щодо виявлення та взяття під охорону особливо цінних для збереження лісів.	Заходи щодо охорони особливо цінних для збереження лісів.	Хто проводить
1	Проведення консультацій з зацікавленими сторонами щодо визначення розташування відтворювальних ділянок мисливських господарств на території підприємства.	Оголошення «режиму тиші» та обмеження господарської діяльності в період з 1.04. по 15.06.	Спеціалісти філії, зацікавлені сторони
2	З метою збереження біорізноманіття, продовжувати виявляти ліси високої природоохоронної цінності та залишати ключові біотопи і об’єкти при проведенні лісосічних робіт.	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони	Спеціалісти філії, зацікавлені сторони

3	Проведення обстеження земельних лісових ділянок при проведенні безперервного лісовпорядкування, відводах і таксації лісосік рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів - (протягом року).	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони	Спеціалісти філії, зацікавлені сторони
4	Проведення картування ОЦЗ для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності	На картах-схемах по лісництвах наносяться ОЦЗ	Спеціалісти філії
5	Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення ОЦЗ протягом року.		Адміністрація філії

5.2. Охорона раритетних видів

Проведення навчання з персоналом надлісництва та підрядних організацій щодо запобіганню збору, полюванню чи відлову рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою, та руйнування чи пошкодження їх оселищ.

Проведення обстеження земельних лісових ділянок при відводах і таксації лісосік рубок головного користування та рубок поліпшення якісного складу лісів (протягом 2026 року).

При виявленні, виділяти ключові біотопи і об’єкти біорізноманіття, згідно переліку ключових біотопів та об’єктів біорізноманіття та їх опису.

Проведення картування місць зростання та мешкання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори і фауни для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності.

При лісозаготівлях дотримання календарних строків проведення заходів (режиму тиші) та безпечних для довкілля технологічних процесів, режиму охорони.

Контроль лісництв за дотриманням працюючих в лісі природоохоронних вимог, проведення рейдів.

Інформування громадськості та зацікавлених сторін про наявність рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою, та їх оселищ, встановлених режимів охорони.

Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин.

«План виявлення і взяття під охорону рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин»

№ з/п	Назва заходу щодо виявлення та взяття під охорону рідкісних і зникаючих видів	Заходи щодо охорони рідкісних і зникаючих видів	Хто проводить
1	Створення об’єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ) в місцях зростання або мешкання рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин, значимих на регіональному рівні.	Рубки, не проводяться.	Спеціалісти філії, зацікавлені сторони

2	Проведення науковцями УКРГІРЛІС сторони польових робіт із вивчення фауни рідкісних і зникаючих видів та планування заходів щодо їх збереження та покращення умов існування.	Створення охоронних зон.	Науковці УКРГІРЛІС
3	Проведення обстеження земельних лісових ділянок при відводах і таксації лісосік рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів -протягом 2025-2026 року. При виявленні, виділяються ключові біотопи і об'єкти біорізноманіття, згідно переліку ключових біотопів та об'єктів біорізноманіття та їх опису.	Збереження ключових біотопів і об'єктів біорізноманіття.	Спеціалісти філії, лісничі, зацікавлені сторони.
4	Проведення картування місць зростання та мешкання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори і фауни для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності	На картах-схемах по лісництвах наносяться рідкісні та зникаючі види та біотопи	Спеціалісти філії.
5	Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин та встановлення режиму охорони.		Адміністрація філії

Актуальний список рідкісних видів флори та фауни, виявлених на території Осмолодського надлісництва

№ з/п	Назва виду українською мовою	Назва виду латинською мовою	Місце знаходження (лісництво)
1.	Підсніжник звичайний	Galanthus nivalis	Піскавське
2.	Білоцвіт весняний	Leucojum vernum	Піскавське
3.	Тирлич жовтий	Gentiana lutea	Піскавське
4.	Видра річкова	Lutra lutra	Піскавське
5.	Ведмідь бурий	Ursus arctos	Піскавське
6.	Глухар	Tetrao urogallus	Піскавське
7.	Тритон карпатський	Lissotriton montandoni	Осмолодське
8.	Глухар	Tetrao urogallus	Осмолодське
9.	Саламандра плямиста	Salamandra salamandra	Осмолодське
10.	Видра річкова	Lutra lutra	Осмолодське
11.	Рись	Lynx	Осмолодське
12.	Ведмідь бурий	Ursus arctos	Осмолодське
13.	Мідянка звичайна	Coronella austriaca	Осмолодське

14.	Підсніжник звичайний	Galanthus nivalis	Осмолодське
15.	Журавлина дрібноплідна	Vaccinium microcarpum	Осмолодське
16.	Росинка круглолиста	Drosera rotundifolia	Осмолодське
17.	Плаун річний	Lycopodium annotinum L	Осмолодське
18.	Ведмідь бурий	Ursus arctos	Довго- Полянське
19.	Саламандра плямиста	Salamandra salamandra	Довго- Полянське
20.	Видра річкова	Lutra lutra	Довго- Полянське
21.	Рябчик	Fritillaria	Довго- Полянське
22.	Глухар	Tetrao urogallus	Довго- Полянське
23.	Білоцвіт весняний	Leucojum vernum	Гриньківське
24.	Рись	Lynx	Гриньківське
25.	Видра річкова	Lutra lutra	Гриньківське
26.	Ведмідь бурий	Ursus arctos	Гриньківське
27.	Саламандра плямиста	Salamandra salamandra	Гриньківське
28.	Осока малоквіткова	Carex pauciflora	Мшанське
29.	Журавлина дрібноплідна	Vaccinium microcarpum	
30.	Пальчатокорінник серценосний	Dactylorhiza cordigera	
31.			
32.	Арніка гірська	Arnica montana	Гриньківське
33.	Коральківець тричінадрізаний (кораловий корінь)	Corallorhiza trifida	Мшанське
34.	Тирлич жовтий	Gentiana lutea	Менчільське
35.	Плаун річний	Lycopodium annotinum L	Менчільське
36.	Плаун річний	Lycopodium annotinum L	Менчільське
37.	Підсніжник звичайний	Galanthus nivalis	Менчільське
38.	Видра річкова	Lutra lutra	Менчільське
39.	Глухар	Tetrao urogallus	Менчільське
40.	Рись	Lynx	Менчільське
41.	Ведмідь бурий	Ursus arctos	Менчільське
42.	Підсніжник звичайний(білоцвіт)	Galantius nivalis	Краснянське
43.	Конвалія	Convaliya	Краснянське
44.	Осот різнолистий	Cirsium heterophyllum	Краснянське
45.	Жовтець тора	Ranunculus thora	Краснянське

46.	Білоцвіт весняний	Leucojum vernum	Краснянське
47.	Відкасник татарниколистий	Carlina onopordifolia	Краснянське
48.	Ведмідь бурий	Ursus arktos	Краснянське
49.	Тритон карпатський	Lissotriton montandoni	Краснянське
50.	Саламандра плямиста	Salamandra salamandra	Краснянське
51.	Сосна кедрова європейська	Pinus cembra L.	Дарівське
52.	Сосна кедрова європейська	Pinus cembra L.	Довго- Полянське
53.	Сосна кедрова європейська	Pinus cembra L.	Піскавське
54.	Сосна кедрова європейська	Pinus cembra L.	Бистрицьке
55.	Сосна кедрова європейська	Pinus cembra L.	Менчільське
56.	Сосна кедрова європейська	Pinus cembra L.	Різарнянське
57.	Сосна кедрова європейська	Pinus cembra L.	Мшанське
58.	Сосна кедрова європейська	Pinus cembra L.	Осмолодське
59.	Сосна кедрова європейська	Pinus cembra L.	Гриньківське
60.	Сосна кедрова європейська	Pinus cembra L.	Ангелівське
61.	Підсніжник звичайний	Galanthus nivalis	Ангелівське
62.	Первоцвіт весняний	Primula veris L	Ангелівське
63.	Любка дволиста	Platanthera bifolia	Ангелівське
64.	Рись	Lynx	Ангелівське
65.	Кіт лісовий	Felis silvestris	Ангелівське
66.	Ведмідь бурий	Ursus arctos	Ангелівське
67.	Саламандра плямиста	Salamandra salamandra	Ангелівське
68.	Видра річкова	Lutra lutra	Ангелівське
69.	Рись	Lynx	Бистрицьке
70.	Кіт лісовий	Felis silvestris	Бистрицьке
71.	Підсніжник звичайний, Первоцвіт весняний	Galanthus nivalis, Primula veris L	Бистрицьке
72.	Глухар	Tetrao urogallus	Бистрицьке
73.	плавун річний	Lycopodium annotium L	Бистрицьке
74.	Ведмідь бурий	Ursus arctos	Бистрицьке
75.	Тирлич жовтий	Gentiana lutea	Бистрицьке
76.	Цибуля ведмежа (черемша)	Allium ursinum	Манявське
77.	Цибуля ведмежа (черемша)	Allium ursinum	Росільнянське
78.	Арніка гірська	Arnica montana	Яблунське

79.	Арніка гірська	Arnica montana	Манявське
80.	Беладонна звичайна	Atropa belladonna	Гутянське
81.	Любка дволиста	Platanthera bifolia	Гутянське
82.	Лілія лісова	Lilium martagon	Манявське
83.	Плаунок плауновидний	Selaginella selaginoides	Манявське
84.	Шафран Гейфелів	Crocus heuffelianus	Гутянське
85.	Пізньоцвіт осінній	Colchicum autumnale	Гутянське
86.	Тис ягідний	Taxus baccata	Манявське
87.	Баранець звичайний	Huperzia selago	Гутянське
88.	Модрина польська	Larix polonica	Манявське
89.	Глушець(глухар)	Tetrao urogallus	Гутянське
90.	Саламандра плямиста	Salamandra salamandra	Росільнянське
91.	Саламандра плямиста	Salamandra salamandra	Манявське
92.	Саламандра плямиста	Salamandra salamandra	Гутянське
93.	Саламандра плямиста	Salamandra salamandra	Яблунське
94.	Сосна кедрова європейська	Pinus cembra L.	Богородчанське
95.	Сосна кедрова європейська	Pinus cembra L.	Росільнянське
96.	Сосна кедрова європейська	Pinus cembra L.	Манявське
97.	Сосна кедрова європейська	Pinus cembra L.	Гутянське
98.	Білоцвіт весняний	Leucojum vernum	Сливківське
99.	Жовтець тора	Ranunculus thora	Сливківське
100.	Саламандра плямиста	Salamandra salamandra	Сливківське
101.	Тритон карпатський	Lissotriton montandoni	Сливківське

Охорона видів рослин занесених до списку, забезпечується на державному рівні, шляхом заходів:

- установка особливого правового статусу,
- заборона або обмеження їх використання,
- врахування вимог щодо їх охорони під час розробки нормативних актів місцевого рівня,
- системна робота щодо виявлення місць їх зростання, проведення постійного спостереження за станом популяцій, пріоритетного створення на територіях, де вони зростають системи заповідних та інших об’єктів, що особливо охороняються,
- урахування спеціальних вимог щодо охорони під час розміщення

продуктивних сил, ведення господарської діяльності, вирішенні питань відведення земельних ділянок, розробки проектної та проектно-планувальної документації, екологічної експертизи.

На території лісонасаджень надлісництва виявлені рідкісні і зникаючі види фауни і флори, які охороняються згідно законодавства у межах місць їх поширення.

5.3. Водоохоронні зони

- Утримування площадки для миття техніки в належному стані.
- Забезпечення наявності достатньої кількості адсорбентів для видалення проливів нафтопродуктів в разі їх утворення.
- Напрямок трелювання, створені мінсмуги розміщуються вздовж схилів.
- Дотримання режиму охорони при плануванні рубок (рубки головного користування заборонені).

5.4. Ґрунтозахисні заходи

Ерозійні процеси на території лісового фонду, за винятком рівнинної частини, проявляються досить інтенсивно у всіх видах: площинній, лінійній і внутрішньо-ґрунтовій. Інтенсивність ерозії зв'язана в першу чергу з крутизною і експозицією схилів. На схилах до 20^0 під високоповнотними насадженнями і потужною лісовою підстилкою площинна і лінійна ерозія практично відсутня.

Рубка стиглого лісу - це збір лісового врожаю, що в лісівничій науці трактується як перша фаза лісовідновлення. Виходячи із конкретних умов зростання на ділянці, де проводиться вирубка стиглого лісу, в залежності від прийнятого рішення щодо лісовідновлення, планується застосовувати відповідну систему рубання.

Лісозаготівельні роботи плануються проводити способами, які виключають, або обмежують негативний вплив на довкілля та лісовідновлення. На кожну лісосіку видається лісорубний квиток, який дає право на заготівлю деревини. У лісорубних квитках зазначається: вид рубки, спосіб рубки і очищення лісосіки, наявність підросту, насінників, ключових біотопів та об'єктів, які повинні бути збережені під час розробки лісосіки.

Лісосіки всіх видів рубок передаються підряднику в розробку по акту. На кожну лісосіку до початку її розробки складається технологічна карта, яка з врахуванням конкретних умов відображає лісівничі та організаційні вимого до виконання робіт. Технологічна карта вміщує, зокрема, перелік підготовчих робіт, визначає схему розробки лісосіки з нанесенням на ній виробничих об'єктів, устаткування, шляхів, волоків, способи виконання лісозаготівельних операцій (валка, обрубка сучків, розрізування стовбурів на сортименти, їх сортування і трелювання, штабелювання, навантаження і вивезення деревини, очищення місць рубок), черговість розробки пасік, передбачає заходи щодо охорони праці та природоохоронні заходи (запобігання ерозії ґрунтів, збереження ключових біотопів і об'єктів тощо). До технологічної карти додається Акт обстеження даної ділянки,

в якому вказані заплановані заходи щодо мінімізації негативного впливу рубки на навколишнє природне середовище (ОВНС).

Під час проведення підготовчих робіт на лісосіці та на відстані 50 метрів за межею лісосіки по її периметру, вздовж лісовозних доріг та діючих трелювальних шляхів, в радіусі 50 метрів від місць розміщення обігрівального приміщення, верхніх складів, місць розміщення техніки та паливно-мастильних матеріалів звалюють усі намічені небезпечні дерева.

Облаштовуються місця для обігріву та відпочинку, встановлюються попереджуючі знаки безпеки на стежках та дорогах, які проходять через лісосіку.

Підготовчі роботи проводить бригада, що виконує основні лісосічні операції.

Всі лісосічні роботи виконуються лише відповідно з вимогами карти технологічного процесу розробки лісосік.

Чинники, які впливають на вибір лісозаготівельної техніки і обладнання наступні:

-технологія лісозаготівлі, яка включає і спосіб заготівлі деревини (хлистовий чи сортиментний),

-площа лісосіки,

-об’єм стовбура і запас деревини на лісосіці,

-розташування, ґрунти і рельєф,

-відстань трелювання і вивезення деревини,

-спосіб очищення лісосік від порубкових решток.

На лісосічних роботах впроваджена бригадна форма праці. Бригада, оснащена засобами індивідуального захисту, та спеціальним спорядженням, виконує весь комплекс робіт від звалювання до очистки лісосіки від порубкових залишків. Виконану роботу приймає майстер лісу даної дільниці.

В надлісництві впроваджений електронний облік деревини та перехід на європейську систему стандартизації.

Одночасно із заготівлею деревини та після її закінчення проводиться очищення лісосіки від порубкових залишків.

В залежності від лісорослинних умов і вимог лісовідновлення застосовуються такі способи очищення лісосік, як: збирання порубкових решток у купи, або вали для перегнивання на місці рубки.

5.5. Оцінка впливу на довкілля (ОВД)

При розробці методик та механізмів оцінювання, визначення об’єктів оцінювання та ризиків, відповідно FSCнаціонального стандарту системи ведення лісового господарства для України (FSC-STD-UKR-01.1-2024 V 1-1) Відповідно до «ІНСТРУКЦІЇ з оцінки впливу діяльності філії на цінності довкілля та ОЦЗ», яка затверджена та діє на філії, проведено попередню оцінку впливу планованої діяльності на природні ресурси та ОЦЗ. Можливих негативних впливів не виявлено.

Розроблені у надлісництві заходи та комплекс нормативів з інструкціями достатні для того, щоб виключити негативні прояви на соціальне становище, умови праці чи доходи як власних працівників, так і громад.

Розділ 6 «План господарських заходів»

6.1. Розрахункова лісосіка

Щорічна розрахункова лісосіка рубок головного користування в обсязі 111370 тис. м3 ліквідної деревини, затверджена наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 23.12.2010 р. № 591.

Діюча розрахункова лісосіка і фактичний відпуск деревини відповідає принципу безперервного і невиснажливого лісокористування.

Прогнозована розрахункова лісосіка на 2026 рік

Найменування показників	Усього	У тому числі за господарствами								
		Хвойне				Твердолистяне		М'яколистяне		
		Разом	Сосна	Ялина	Ялиця	Разом	Бук	Разом	Береза	Осика
Розрахункова лісосіка м^3	111370	87530	990	79580	6960	21530	21530	2310	1980	330
Прогнозована розрахункова лісосіка м^3	60000	49300	1100	43800	4400	8900	8900	1800	1500	300

За результатами базового лісовпорядкування, на лісосіках минулого ревізійного періоду негативних наслідків, а саме: погіршення біорізноманіття та гідрологічних і ґрунтових умов, ерозія ґрунту, забруднення ґрунту і води виробничими відходами та побутовим сміттям тощо, не виявлено.

В цілому рубки головного користування проводились згідно з виробничо-фінансовим планом і негативного впливу на структуру і стан лісового фонду не мали.

Фактичний обсяг заготівлі в середньому за рік становить приблизно 54 % середньорічного обсягу діючої розрахункової лісосіки за ревізійний період. Рубки головного користування на 100% проведені в місцях запроектованих лісовпорядкуванням.

6.2. План рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок

План рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок по Осмолодському надлісництві.

Назва заходу	Одиниця виміру	2026
Рубки формування і оздоровлення лісів та інші заходи, пов'язані із веденням лісового	га/ м^3	1404,8/79400

господарства – всього:		
освітлення	га/ м^3	87,2/490
прочищення	га/ м^3	293,2/2430
прорідження	га/ м^3	74,4/1680
прохідна рубка	га/ м^3	350/17850
санітарні вибіркові	га/ м^3	500/25180
санітарні суцільні	га/ м^3	90/29900
лісовідновні	га/ м^3	0/0
переформування	га/ м^3	0/0
реконструктивні	га/ м^3	0/0
інші заходи з формування і оздоровлення лісів	га/ м^3	1/270
інші заходи, пов'язані з веденням лісового господарства	га/ м^3	9/1600
інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства	га/ м^3	0/0

В технологічних картах різних видів рубок вказуються заходи впливу на довкілля до рубки і після рубки.

6.3. Лісовідновлення та лісорозведення

Заплановані площі лісовідновлення та лісорозведення у 2026 році наведено у таблиці

Найменування робіт, заходів	Одиниці виміру	Разом
Відновлення лісів на землях, наданих у постійне користування		
Садіння і висівання лісу , усього	га	64,8
У тому числі: садіння лісу	га	64,8
Висівання	га	0
Природнє поновлення всього	га	322,3
У тому числі сприяння природному поновленню	га	90,5
Догляд за природним поновленням в переводі на однократний	га	0
Догляд за лісовими культурами в переводі на однократний	га	250

Доповнення лісових культур	га	40,0
Обробіток ґрунту під лісові культури	га	64,8
Заготівля лісового насіння	кг	200
У тому числі Ялина європейська	кг	15
Ялиця	кг	165
Бук	кг	10
Інші	кг	10
Вирощування садивного матеріалу в розсадниках, усього	га	5,1
	тис. шт	665
В тому числі вирощування сіянців та укорінення живців	га	5,1
	тис. шт	665
Вирощування саджанців	га	0,1
	тис. шт	6
Лісорозведення на землях наданих у постійне користування		
Садіння і висівання лісу, усього	га	0
У тому числі: садіння лісу	га	0
Висівання	га	0
Догляд за природним поновленням	га	0
Догляд за лісовими культурами в переводі на однократний	га	0
Доповнення лісових культур	га	0
Інші заходи		
Догляди за новорічними ялинками в переводі на однократний	га	0
Догляд за розсадником	га	1,0
Догляд за школою	га	0,2
Зелене живцювання	шт	0

Основними деревними породами для лісовідновлення в Осмолодському надлісництві є: ялина, ялиця, бук. Обробіток ґрунту під лісові культури проводиться вручну, площадками 0,4 х 0,4м

6.4. Охорона лісів від пожеж

Ступінь пожежної небезпеки території Осмолодського надлісництва за «Шкалою оцінки природної пожежної небезпеки ділянок лісового фонду», розробленою інститутом «Укрдіпроліс» становить 2,7 клас пожежної небезпеки.

Середній клас пожежної небезпеки обумовлений наступними чинниками:

- значною питомою вагою вкритих лісовою рослинністю земель хвойних порід;
- перевагою молодняків та середньовікових насаджень;
- близьке розташування лісових масивів до населених пунктів;

- значне відвідування лісу туристами, відпочиваючими.

Надлісництвом планується:

1.Скласти мобілізаційно-оперативний план взаємодії на ліквідації великої лісової пожежі (взаємодія зі службами ДСНС в Івано-Франківській області)

2. Забезпечити пожежний персонал засобами індивідуального захисту (ЗІЗ) (вогнетривкий одяг, шолом або каска, окуляри, респіратори, рукавиці, спеціальне шкіряне взуття.

3. Навчання персоналу з пожежної безпеки(навчання планується протягом усього року).

4. Навчання за курсом «Лісовий пожежник» або «Керівник гасіння лісової пожежі».

В кожному лісництві обладнані пункти зосередження протипожежного інвентаря, які постійно доукомплектовуються необхідними засобами пожежогасіння.

В пожежонебезпечний період здійснюється чергування у конторах філії і лісництв, згідно розроблених графіків.

6.5. Захист лісу від шкідників і хвороб

Обсяги заходів профілактики і боротьби зі шкідниками та хворобами лісу на протязі останніх років залишаються стабільними. Планові лісозахисні заходи виконуються відповідно до завдань до плану лісозахисних роботах з метою збереження стійкості насаджень, запобіганню розвитку патологічних процесів, зменшення шкоди, що завдається шкідниками, хворобами, стихійними природними явищами.

Протягом 2026 року Осмолодське надлісництво планує провести лісопатологічного обстеження на підставі інвентаризації осередків шкідників і хвороб лісу на площі – 8124,1 га.

Серед моніторингу шкідників та хвороб лісу поширена закладка постійних моніторингових пробних площ.

6.6. Господарська діяльність надлісництва на забруднених радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості

Територія Осмолодського надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс» ДП «Ліси України» не забруднена радіонуклідами.

Враховуючи загальний екологічний та санітарний стан лісів надлісництва, лісовпорядкуванням проектується ведення лісового господарства в лісовому фонді на принципах, які крім підвищення продуктивності і стійкості лісів в умовах антропогенезу, включають підвищення ефективності їх екологічного використання (збільшення буферної місткості екосистем, оптимізацію структури ландшафту) забезпечення збереження біорізноманіття. Проектом передбачається виконання

лісогосподарських заходів за спеціалізованими екологічними технологіями та ефективне впровадження управління лісами на ландшафтній основі.

6.7. Дотримання принципу невиснажливості

Плановий обсяг заготівлі деревини від рубок головного користування і рубок формування і оздоровлення лісів на 2026 рік становить 139400 м3. Згідно проекту організації та розвитку лісового господарства максимальний щорічний допустимий обсяг заготівлі деревини 298168 м3. Осмолодське надлісництво планує не перевищувати щорічний допустимий обсяг заготівлі деревини, що не перевищує загальну середню зміну запасу.

Надлісництво дотримується принципу невиснажливості обсягу заготівлі недеревної лісової продукції. Ліміти на заготівлю не деревної продукції надає обласна адміністрація. Для чіткого отримання принципу невиснажливості раз у квартал відбувається моніторинг заготівлі деревної і недеревної продукції лісу при потребі коригуються плани.

Розділ 7 «Моніторинг лісів»

7.1. Методика моніторингу

Моніторинг може бути внутрішнім і зовнішнім.

Внутрішній моніторинг проводиться на рівні надлісництва. Надлісництво визначає порядок проведення внутрішнього моніторингу з урахуванням вимог цього Порядку та інших актів законодавства

Моніторинг для виявлення та опису впливів господарської діяльності на довкілля включає:

1.Результат діяльності з поновлення (критерій 10.1)

2. Використання для відновлення видів, які добре екологічно адаптовані (критерій 10.2)

3. Інвазивність або інші негативні впливи, пов’язані з будь-якими чужорідними видами в межах одиниці господарювання (критерій 10.3)

4. Підтвердження, що генетично модифіковані організми не використовуються (критерій10.4).

5. Результати лісівничої діяльності (критерій 10.5.)

6. Негативні впливи застосування добрив на цінності довкілля (критерій10.6)

7. Негативні впливи застосування пестицидів (критерій 10.7)

8. Негативні впливи застосування засобів біологічної боротьби (критерій10.8)

9. Впив природних небезпек (критерій 10.9)

10. Вплив розвитку інфраструктури, транспортування та лісівничих заходів на рідкісні види та види, що перебувають під загрозою, оселища, екосистеми, ландшафтні цінності, води та ґрунти (критерій 10.10)

11. Вплив заготівлі та вилучення деревини на недеревну лісову продукцію, цінності довкілля, ліквідні відходи деревини та інші види продукції та послуги (критерій 10.11)

12. Екологічно прийнятою утилізацією відходів (критерій 10.12)

Моніторинг для виявлення та опису соціальних впливів господарської діяльності, включає:

1.Доказами незаконної або недозволеної діяльності (критерій 1.4)

2. Відповідністю національному законодавству, ратифікованим міжнародним конвенціям та обов'язковим нормам і правилам (критерій 1.5)

3. Вирішення спорів і скарг (критерій 1.6, 2.6 і 4.6)

4. Програми та заходи (видами діяльності), що стосується прав працівників (критерій 2.1)

5. Гендерною рівністю, сексуальними домаганнями та гендерною дискримінацією (критерій2.2)

6. Програми та заходи (видами діяльності), що стосується безпеки та гігієни праці (критерії 2.3)

7. Виплатою заробітної плати (критерії 2.4)

8. Навчання працівників (критерій 2.5), здоров'я працівників, які зазнають дії пестицидів, якщо пестициди застосовуються (критерій 2.5 і критерій 10.7)

9. Виявлення місцевих громад та їхніх законних прав (критерій 4.1)

10. Повним виконанням умов юридичного обов'язкових угод (критерій 4.2)

11. Стосунками з громадами (критерій 4.2)

12. Охоронною місць особливого культурного, екологічного, економічного, релігійного або духовного значення для місцевих громад (критерій 4.7)

13. Місцевим економічним і соціальним розвитком (критерій 4.2, 4.3, 4.4, 4.5)

14. Продукування різноманітних вигід та/або продуктів (критерій 5.1)

15. Підтримання та/або посиленням послуг екосистем (критерій 5.1)

16. Заходами з підтримання або посилення послуг екосистем (критерій 5.1)

17. фактичними у порівнянні із запланованими річними обсягами заготівлі деревної та недеревної лісової продукції (критерій 5.2)

18. Використання місцевої переробки, надання послуг на виробництві зі створенням доданої вартості (критерій 5.4)

19. Довгостроковою економічною життєдіяльністю (критерій 5.5)

20. Категоріями 5 і 6 особливих цінностей для збереження, визначених у критерії 9.1

Моніторинг для виявлення та опису змін екологічних умов

1.Цінностями довкілля та функціями екосистем, у т. ч. накопиченням та утриманням вуглецю (критерій 6.1) включно із ефективністю визначених та вжитих заходів із запобігання нею діяльності на цінності довкілля, пом'якшення таких впливів і відновлення цих цінностей (критерій 6.3)

2. Рідкісними видами та видами, що перебувають під загрозою, і ефективністю вжитих заходів з охорони цих видів та їх оселищ (критерій 6.4)

3. Репрезентативними ділянками та ефективністю вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (критерій 6.5)

4. Аборигенними видами, що трапляються природно та біологічним різноманіттям, а також ефективністю вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (критерій 6.6.)

5. Водотоками, водними об'єктами, кількістю та якістю води, а також ефективністю вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (критерій 6.7)

6. Ландшафтними цінностями та ефективністю вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (критерій 6.8)

7. Перетворення природних лісів на плантації або на нелісові (види землекористування) (критерій 6.9)

8. Категоріями 1-4 особливих цінностей для збереження, визначеними згідно критерію 9.1 та ефективністю вжитих заходів з їх притриманням та/або збагаченням.

9.Рівнем забруднення одиниці господарювання радіонуклідами.

Суб'єкти, які беруть участь у підготовці та проведення моніторингу

1.Участь у підготовці та проведення моніторингу можуть брати:

- Суб'єкти, які проводять, які проводять моніторинг
- Суб'єкти, які ініціюють проведення моніторинг
- Суб'єкти, які здійснюють науковий супровід моніторингу
- Суб'єкти, які залучають до опитування, спостереження або виконання робіт (завдань) моніторингу на етапі проведення дослідження.

Суб'єктами моніторингу можуть бути:

- Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
- Державне агентство лісових ресурсів України
- Державне спеціалізоване господарське підприємство «Ліси України»
- Місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування
- Сторони чиї інтереси зачеплено, зацікавлені сторони та експерти
- Наукові установи, інші юридичні установи.

2. Ініціаторами моніторингу можуть бути суб'єкти, вказані вище, а також громадські об'єднання, підприємства, установи, організації та інші юридичні і фізичні особи.

3. Найбільш детальний моніторинг складу насаджень, вікового розподілу, повноти, запасу та інших таксаційних показників, а також рівня біорізноманіття, включаючи наявність рослинного покриву та недеревної продукції, тощо проводиться під час базового лісовпорядкування раз в десять років, яке здійснюється як складова процесу планування ведення лісового господарства. Дані лісовпорядкування служать для розробки щорічних планів.

4. Моніторинг відповідності вимогам національного законодавства здійснюється всіма працівниками. Моніторинг лісогосподарських показників здійснюють помічник начальника надлісництва, лісничі, а також інженери лісового господарства. Моніторинг санітарного стану лісів здійснюються лісничим, інженером з охорони та захисту лісу . Моніторинг виробничих результатів здійснюють спеціалісти виробничого відділу. Моніторинг фінансових показників, продуктивності та економічної ефективності діяльності здійснюється економічним відділом та бухгалтерією.

Процедура підготовки та проведення моніторингу

Моніторинг здійснюється у відповідності з прийнятими програмами моніторингу. Програми визначають процедуру моніторингу та відповідальних осіб.

Частота, інтенсивність та обсяги моніторингу залежать від інтенсивності та обсягів робіт, які здійснюються надлісництвом. Моніторинг охоплює період від одного дня (поточний моніторинг за виконанням денних норм виробітку, кількості заготовленої чи переробленої продукції) до одного року (моніторинг планових показників діяльності за рік). Моніторинг може здійснюватись також помісячно чи поквартально. Детальний моніторинговий стан лісового фонду та наявності лісових ресурсів проводиться раз у 10 років під час базового лісовпорядкування. Моніторинг також враховує чутливість та стан навколишнього середовища.

Моніторинг ОЦЗ проводиться як правило щороку. Це здійснюється представниками надлісництва та управління охорони навколишнього середовища. Також лісова охорона під час обходів лісових масивів спостерігає за змінами в ОЦЗ кожного дня. Всі записи моніторингу аналізуються та використовуються в процесі діяльності. Всі наукові дослідження проводяться з відома та за підтримки лісових підприємств. Також відслідковуються всі нові дані, які мають відношення до управління ОЦЗ.

7.2. Періодичність

Періодичність з якою здійснюються ті чи інші заходи з моніторингу встановлюються з врахування масштабу та інтенсивності лісогосподарської діяльності а також з чутливістю ресурсів що підлягають даній діяльності. Регулярність моніторингу забезпечує порівняння результатів, виявлення змін, коригування планів.

Моніторинг здійснюється у відповідності з прийнятими програмами моніторингу. Програми визначають процедуру моніторингу та відповідальних осіб. Частота, інтенсивність та обсяги моніторингу залежать від інтенсивності та обсягів робіт, які здійснюються підприємством.

Моніторинг ОЦЗТ проводиться на підприємстві щорічно спеціалістами надлісництва за участю всіх зацікавлених сторін. В ході моніторингу оцінюється ефективність заходів із збереження або поліпшення ОЦЗ та їх стан.

Підчас проведення моніторингових досліджень до консультацій можуть залучитися представники науково-дослідних установ, громадських і природоохоронних неурядових організацій, місцеві та запрошені експерти різних профілів. Представники місцевих громад, інші зацікавлені сторони.

Дані моніторингу записуються та зберігаються в центральній базі даних, оскільки це зручно для аналізу довгострокових тенденцій щодо ОЦЗ. Про те моніторинг конкретних ОЦЗ не завжди виявляє причину спостережувальних змін у ОЦЗ.

7.3. Показники

Структура системи моніторингу в Осмолодському надлісництві охоплює всі види діяльності і проводиться на різних рівнях - від майстерської дільниці до вищого керівництва.

Індикатори моніторингу встановлені та охоплюють соціальні, економічні та
екологічні аспекти:

- Соціальні включають підтримку місцевої інфраструктури; охорону та підтримання місць особливого історичного, соціального та культурного значення; забезпечення робочими місцями місцевого населення; навчання та підвищення кваліфікації працівників; створення та підтримка об’єктів рекреації та зон масового відпочинку;

- Економічні включають ріст прибутку в довгостроковому періоді; ріст балансової вартості підприємства; ріст виробництва продукції і продуктивності праці; обсяги та стабільність поставок деревини;

- Екологічні включають підтримання та підвищення якості об’єктів

ПЗФ; ідентифікацію та охорону рідкісних та зникаючих видів; підтримання захисних функцій лісів; охорона лісів від шкідників, хвороб, а також від самовільних рубок; заготівля деревини в рамках встановленої розрахункової лісосіки, тощо.

7.4. Документування результатів, у тому числі картування

1. Результати моніторингу надлісництва зазначаються у звіті, який готує суб'єкт моніторингу.

Відповідальні за проведення моніторингу ОЦЗ

Загальну відповідальність за реалізацію програми моніторингу несе помічник начальника Осмолодського надлісництва, який забезпечує належний збір та аналіз даних, а також використання результатів для адаптивного ведення господарства.

Відповідальними за проведення оперативного моніторингу є лісова охорона надлісництва (патрулювання лісів), інженери з охорони і захисту лісу закріплені за надлісництвом (лісопатологічні обстеження), лісничі (приймання виконаних робіт).

Відповідальними за проведення моніторингу збереження ОЦЗ є інженери відділу лісового господарства, які проводять власні спостереження, а також координують діяльність зацікавлених сторін та експертів, залучених до моніторингу збереження ОЦЗ. Моніторинг збереження ОЦЗ також проводиться співробітниками лісництв.

Відповідальними за проведення моніторингу загроз є інженери відділу лісового господарства, відтворення лісів, сектору таксації, відділу охорони та захисту лісу, відділу рекреації та побічного користування, інженер по лісозаготівлі, закріплені за надлісництвом відповідно до напрямку.

Залучення зацікавлених сторін та експертів

Моніторинг ОЦЗ здійснюється як співробітниками надлісництва, так і зацікавленими сторонами та експертами.

До оперативного моніторингу залучаються представники правоохоронних органів (патрулювання лісів разом із лісовою охороною), спеціалісти лісозахисту (лісопатологічні обстеження), інспектори Держекоінспекції (перевірка дотримання природоохоронного законодавства).

До моніторингу збереження ОЦЗ залучаються спеціалісти ДО «Український ЛСЦ» та її відокремлених підрозділів (дотримання режиму збереження та стану генетичних резерватів), фахові екологи, ботаніки, зоологи (моніторинг стану ОЦЗ 1 і 3), інспектори Державної екоінспекції (дотримання режиму збереження та стану об'єктів ПЗФ та територій Смарагдової мережі).

Моніторинг ОЦЗ 4-6 завжди має враховувати результати консультацій з представниками місцевих громад.

Звіт з моніторингу лісогосподарських заходів може містити таблиці, діаграми, графіки та інші форми узагальнення інформації.

Результати моніторингу, які проводилися іншими організаціями, надаються надлісництву у встановлені строки.

Результати моніторингу можуть передаватися іншим особам або оприлюднюватись ними лише за згодою ініціатора моніторингу.

Документування результатів моніторингу із забезпеченням публічного доступу розміщення на сайті ДП «Ліси України».

Розділ 8 «Соціальні аспекти»

8.1. Права працівників, гігієна та безпеки праці, гендерна рівність, як це визначено в принципі 2

У надлісництві дотримуються правил гігієни та безпеки праці для захисту працівників від професійних загроз, безпеці та здоров'ю. Осмолодське надлісництво планує комплексні заходи по покращенню охорони праці. Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності на підприємстві повністю гарантуються та виконуються на підставі основних наступних документів: Конституції України, Статуту підприємства, Колективного договору, Галузевої угоди, Штатного розпису, Посадових інструкцій, Положення про службу ОП, Конвенції МОП про працю, ратифікованих Україною (№ 29; 87; 98; 100; 105; 111; 138; 182;), положення про тендерну політику надлісництва.

Осмолодське надлісництво сприяє гендерній рівності у працевлаштуванні, можливостях навчання, укладанні угод, в процесах залученості до господарської діяльності. Жінки та чоловіки працюють на однакових умовах, отримують однакову заробітну плату за однаково виконану роботу.

8.2. Охорона праці

Охорона праці в лісовому господарстві, зокрема в надлісництві є надзвичайно важливим аспектом. Робота лісорубів, майстрів лісу та інших працівників пов'язана з підвищеним ризиком. Ефективна система управління охороною праці у надлісництві є запорукою безпеки працівників та безперебійної роботи підприємства.

Система управління охороною праці в надлісництві включає в себе кілька взаємопов'язаних елементів, а саме:

1. Нормативно-правова база:
- Законодавство України про охорону праці
- Галузеві нормативи та правила
- Внутрішні положення та інструкції надлісництва

2. Організаційна структура:

- Посада відповідального за охорону праці
- Комісія з охорони праці

3. Документація:
- Інструкції з охорони праці
- Журнали реєстрації інструктажів
- Акти перевірок умов праці
- Протокол засідань комісії з охорони праці

4. Заходи щодо забезпечення охорони праці
- Оцінка ризиків
- Проведення інструктажів
- Надання засобів індивідуального захисту
- Медичні огляди
- Контроль за дотриманням вимог охорони праці

Взаємодія між службою охорони праці філії та працівниками надлісництва є ключовими для забезпечення безпечних умов праці в лісовому господарстві. Цей процес передбачає регулярний обмін інформацією, проведення інструктажів, спільну розробку заходів безпеки та оперативне реагування на виявлені проблеми.

Основні напрямки взаємодії, це:

1. Інформування працівників (проведення інструктажів, вступні, періодичні, цільові та позапланові інструктажі, розповсюдження інструкцій, плакатів, буклеті, організація тренінгів, використання наочних посібників).

2. Консультації (Індивідуальні консультації, групові консультації)

3. Спільна розробка заходів безпеки (аналіз виробничого процесу, розробка планів заходів, впровадження заходів)

4. Контроль за дотриманням вимог охорони праці (перевірка робочих місць, розслідування інцидентів, притягнення до відповідальності

5. Заохочення працівників (премії за безпечну роботу, оголошення подяк)

Ефективна система моніторингу та контролю є ключовим фактором у забезпеченні безпечних умов праці. Вона дозволяє виявляти та усувати потенційні небезпеки, знижувати та усувати потенційні небезпеки, знижувати ризики нещасних випадків і професійних захворювань, а також підвищувати загальну ефективність надлісництва.

8.3. Взаємодія з громадами

Зона діяльності надлісництва розташована на території 7 громад (Перегінська, Спаська, Вигодська, Солотвинська, Богородчанська, Дзвиняцька, Старо-Богородчанська). Шляхом залучення цих громад, встановлено їхні права на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів та послуг екосистем,

їхні звичаєві права та законні права і обов'язки, які застосовуються в межах одиниці господарювання.

До послуг з лісозаготівель, перевезення лісопродукції, проведення рубок догляду, санітарних рубань, рубок головного користування, догляду за лісовими культурами залучатимуться працівники на умовах трудових угод та договорів підряду, передбачено сплату всіх видів податків та рент відповідно до податкового законодавства.

Оцінка соціальних наслідків проведення лісогосподарських заходів, які плануються провести в Осмолодському надлісництві

№ з/п	Потенційні впливи	Наслідки (позитивні, негативні)	Заходи з пом'якшення впливу	Коментар
1	Можливість працевлаштування для місцевого населення	Позитивні		Чисельність працівників становить 194, із них 168 чоловіків (87%) і 26 жінок (13%). В основному, це працівники у віці 30-55 і більше років
2	Підтримка місцевих громад через сплату надлісництва податків до місцевого бюджету	Позитивні		Щороку перераховуються до місцевого бюджету земельний, а також рентна плата, ПДФО
3	Обмеження використання місцевим населенням недеревних ресурсів внаслідок проведення суцільнолісосічних рубок	Негативні Позитивні	Суцільнолісосічні рубки займають невеликий відсоток від загальної площі філії Лісовідновлення є обов'язковим заходом після проведення таких рубок На зрубах місцеве населення має можливість збору недеревних лісових ресурсів	Суцільні рубки ГК складають всього 0,093% від загальної площі філії або 0,095% від вкритої лісом прощі
4	Можливе погіршення якості довкілля внаслідок	Негативні	Проводить оцінку впливів лісогосподарських	Проводиться оцінка потенційних впливів запланованих

	проведення лісогосподарських заходів		заходів на навколишнє середовище	лісогосподарських заходів на навколишнє середовище та оцінка екологічних наслідків. Робляться зважені висновки про можливість чи неможливість проведення конкретного заходу
5	Ремонт лісових доріг	Негативні Позитивні	Можливе нанесення шкоди навколишньому середовищу	Лісові дороги прив'язані до існуючої квартальної мережі, що не нанесе шкоди навколишньому середовищу. Перед початком робіт проводиться оцінка екологічного впливу. Збільшення мережі доріг в районі розташування надлісництва, покращення наземного сполучення між населеними пунктами
6	Співпраця місцевого бізнесу з господарюванням	Позитивні		Залучення місцевих громад у якості підприємств, які заготовляють деревину у надлісництві та сплачують податки у місцевий бюджет. Залучення місцевих громад до деревообробної галузі, яка в свою чергу купує деревину у надлісництві та сплачує податки до місцевого бюджету

Під час залучення сторін чиї інтереси зачеплено обов'язково здійснюється реєстрація підсумків таких зустрічей, а саме: для листування у паперовому чи електронному вигляді – реєстрація листів шляхом присвоєння їм вихідних номерів у «Журналі вихідної кореспонденції філії», для результатів проведених діалогів, круглих столів, засідань, зборів, зібрань-протоколи, рішення тощо. Протоколи рішення діалогів, круглих столів, засідань, зборів, зібрань реєструються одразу після їх фіксування у «Журнал вхідної кореспонденції» та зберігаються 5 років у надлісництві.

8.4. Вирішення конфліктів

Осмолодське надлісництво виявляє, запобігає і вирішує всі спори, щодо питань статутного або звичайного права, які можуть бути своєчасно врегульовані без судового розгляду, шляхом залучення сторін чиї інтереси зачеплено.

Ведеться документація, яка відображає процес розгляду скарг та його результати; журнал реєстрацій звернень громадян, книга звернень громадян, протоколи засідань, їх рішення, колективний договір.

Надлісництво залучає до всіх видів процедур чоловіків, жінок, молодь, людей похилого віку, соціальних меншин тощо.

Під час залучення сторін чиї інтереси зачеплено обов'язково здійснюється реєстрація підсумків таких зустрічей, а саме: листування у паперовому чи електронному вигляді — реєстрація листів шляхом присвоєння їм вихідних номерів у «Журналі вихідної кореспонденції філії», для результатів проведення діалогів, круглих столів, засідань, зборів, зібрань-протоколи, тощо.

У випадку виникнення будь-яких спірних питань, звернення приймаються за адресою: **Осмолодське надлісництво**

Місцезнаходження Надлісництва: 77662, Україна, Івано-Франківська область, Калуський район, селище Перегінське, вулиця Сагайдачного, будинок 142. ел. пошта: osmolodske.lg@e-forest.gov.ua , телефон +380673430771

Начальник

Осмолодського надлісництва **Олексій ФРИК**